

Артур Ман

Фінансова кар'єра Мікі Маус

(З англійського)

Захоплення фільмом Мікі Маус а від нинішнього літа ще й „Трьома свинками“ зродило легенду, що творець тих милих постатей одержує від кінових підприємств велетенські суми. Кількома наворотами артист спростовував ці чутки, на решті щоби остаточно вияснити справу, заявив в пресі, що „Три свинки“ принесли йому всього — 25.000 доларів. А це мабуть найпопулярніший з усіх фільмів. Історія фінансового успіху Мікі Маус є цікавим розділом в хроніці відносин між артистом і підприємцями.

Вот Дісней став славним лише від п'ятих років. Перед ними — п'ять років невдач і розчарувань. Родився він в Шікаго тридцять два роки тому. Коли його родина перенеслася до Канзас-Сіті, зачав шукати заняття в усяких можливих фахах. Між іншим як карикатурист для часописів, але в цім фаху йому не повелось. В той час йому прийшло до голови спробувати своїх сил рисуючи рухливі образки для кіна. Щоби оминути страшне „копі-райт“, в погоні за сюжетами, сплюндрував він всі старі байки. Але кіна в Канзас-Сіті не мали зрозуміння для його хисту.

Брат Дісней, Рой, мав 250 доларів і лихе здоровля. Вот — 40 доларів і прекрасне здоровля. Вони зложили до купи свої ресурси і постановили ділити свої майбутні зиски. Працюючи для „Krazy Kat“ пана Мінца, Дісней видумав проєкт свого фільму з мишками. Від того часу він лиш тим займався, що випрацьовував свої рисунки і свої історії. Щоби пустити справу в рух він відкладав кожний вільний гріш. Таксамо робив і його брат Рой.

В 1928 р. зявилися перші рисунки мишок Дісней. Дві спроби були зроблені Діснеем і Убом Айверксом. Вот Дісней прибув до Нью-Йорку на весну 1928, маючи 1.500 доларів в кишені і два німі фільми, свої перші фільми з мишками. Рухи постатей відзначалися пливкістю, ідеї — були дотепні й сміливі. Дісней і Айверкс досконало пасували один до другого.

Але Дісней здавав собі справу, що успіх його мишок залежав від звукових ефектів, бо звуковий фільм ставав тоді чимраз популярнішим. Перший звуковий рисунковий фільм Дісней був „Steamboat Willie“. Вернувши з цим, майже готовим, фільмом до Нью-Йорку, він запізнався в нім з Патриком Паверсом, властителем кінового товариства, бувшим скарбником в „Юніверсал Компані“ Кароля Лемле. Перше представлення звукового фільму Дісней відбулося в театрі „Кольоні“ в Нью-Йорку в вересні 1928, коли публіка вперше побачила

славну тепер на цілий світ — Мікі Маус. Шість місяців пізніше, з початком 1929 р. запотребування рисункових фільмів Діснея так зросло, що нова серія їх з'явилася на ринку. Ці образки були безкольорові, але їх синхронізація з музикальними ритмами була надзвичайно удаа.

Але — було одно велике „але“. Перед артистом стали труднощі в вигляді непередбачених видатків: винагородження своїм музикам, ретушовання для досконалішої синхронізації і т. п. Та Паверс позичив йому потрібні суми. В січні 1930, Дісней віддав Паверсові серію з дванадцятьох образків з Мікі Маус, серію з шістьох Silly Symphonies і три фільми другого циклу з Мікі Маус, разом двадцять один фільмів. Кошта продукції тих фільмів досягали суми 116.500 дол., біля 5.000 за кожний: кошта далеко більші, ніж передбачувалося зпочатку. І всеж ця сума не рівнялася й третині загального доходу, одержаного Паверсом з продажі тих фільмів до квітня 1930 включно. До цього місяця фільми ті принесли доходу — 354.000 дол., біля 16.848 кожний.

Теперішні рисунки Діснея значно удосконалені в порівнанні з його першими пробами. Це вже правдиві мистецькі твори. Славні „Три свинки“ вимагали викінчення 12.992 рисунків. Тепер Дісней займається не лише самими рисунками, посталями, а також їх окраскою, підкреслюючи кожний рух відповідними звуковими ефектами ритмованої музики. Ціла ця праця споряджується в спеціальній працівні, гіпермодерно урядженій, збудованій два і пів року тому за ціну 250.000 дол.

Для реалізації своїх фільмів Дісней розпоряджає тепер цілим штабом співробітників, щонайменше дванацятьма story-теп-ами, gag-теп-ами і сценаристами. Сорок рисівників творять рухи постатей, сорокпять „аніматорів“ приділено до них. Тридцять молодих панянок кольорують непорушні частини рисунків і малюють фон. Є також звукові артисти, спеціалісти на всякі голоси й звуки, монтери, фотографи, „специ“ від кольорової техніки, ті, що пускають фільм в рух, лябораторійні хеміки, і саля для проб. В цій продукції занято загалом 187 людей.

Продукція фільму відбувається відповідно до стисло виробленого плану, а цей план не такий легкий до виконання. Щороку робиться тринадцять рисунків з Мікі Маус, що чотири тижні — кожний. Тринадцять кольорових Silly Symphonies також з'являється що року, теж кожні чотири тижні — одна. Звукова частина дублюється в двох чужих мовах. У Франції Мікі Маус називається Мішель Сурі, в Німеччині — Міхель Маус, в Японії — Мікі Кучі, в Еспанії — Мігуель Ратончіто, в Італії — Тополіно.

Доходи з цих фільмів не впливають правильно. Приплив носить нерівний характер. Довгість життя одного фільму — в цілім світі — від шістьох місяців до п'ятих років. Але фонди для продукції нового фільму забезпечені фільмовим

товариством згори, незалежно від успіху чи неуспіху попереднього фільму. Тепер — Дісней не має вже довгів, і кажуть що може навіть, не беручи зачетів, сам фінансувати свої продукції. Але і тепер — в момент успіху — він має лише стільки фондів, щоб держати в сталім руху своє підприємство — не більше.

Вол. Рещ-Лозовський

Ще з літературного Гуляй-Поля

Ніхто не тямить таких моментів з історії, колиб людям не імпонували великі, світлі постаті — великі твердістю свого характеру, безмежністю своєї відваги й посвяти. На таких спирається доля народів. І нині ще народи творять легенди, що в них роблять богів з своїх вибранців за те, що зуміли викреслити з себе надлюдську енергію й двигали на своїх раменах увесь тягар їх існування. За такими „вибранцями“ народи вічно тужать, а не знайшовши їх у сучасності, посилають тугу свою в своє минуле й з попелу призабутого вигребують „іскри“. Народ тільки тоді вдержиться на поверхні життя, коли, вдивлений у своє минуле, зуміє доглянути там велич свогою зусилля, зуміє створити свій міт.

Шляхотна роля відгребувати минуле, викликувати його великих духів — належить до красного письменства. Воно навіязує контакт з традицією, кристалізує ідеали. А сповнить свою місію залежно від того, кого воно „воскресить“, кого „відгребає“, як у втілить у нім ідею.

Кого й що хотів воскресити д-р Осип Назарук, відкриваючи одну сторінку нашої історії — сторінку трагічну, криваву, але рівночасно — величню? Яку місію має сповнити його „Роксоляна“?¹⁾ Яку ідею бажає автор втілити в цій історичній постаті?

У примітках і поясненнях автор пише таке: „Присвячую українським дівчатам сю працю про велику українку, що блестіла умом.., милосердям, кровю і перлами. Присвячую на те, щоб вони навіть у найтяжчих хвилях свого народу не тратили бодрости духа... Нехайже ця перша спроба — вжитися в ті часи захопять письменників будучих поколінь української нації — краще і лучше представити ту епоху й найвеличавішу постать її“ (ст. 297—298).

Читачам ясно, що йде тут про найвеличавішу постать, що має світити прикладом, що має будити бадьорість духа. Якаж міра надлюдських страждань, надлюдської посвяти істоти, — зробила Роксолянку так величнюю й гідною памяти нащадків? Яка свята ідея горіла в її душі? Чому „величнюю“

¹⁾ Осип Назарук, Роксоляна, історична повість, Львів, 1930, накл. „Нової Зорі“.